

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 276/2014-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júna 2015 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Ľubomíra Dobríka o prijatej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED] zastúpenej advokátskou kanceláriou L&B Legal Services s. r. o., Námestie A. Hlinku 36/9, Považská Bystrica, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Lucia Bušfy, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 6 Co 446/2013-174 z 23. októbra 2013 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 6 Co 446/2013-174 z 23. októbra 2013 p o r u š e n é b o l o .

2. Rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 6 Co 446/2013-174 z 23. októbra 2013 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 340,90 € (slovom tristoštyridsať eur a deväťdesiat centov), ktorú je Krajský súd v Žiline povinný uhradiť na účet jej právneho zástupcu advokátskej kancelárie L&B Legal Services s. r. o., Námestie A. Hlinku 36/9, Považská Bystrica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 276/2014-10 z 24. apríla 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 446/2013 z 23. októbra 2013.

Sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu uviedla, že návrhom na vydanie platobného rozkazu podaným na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“) 30. októbra 2012 sa domáhala voči odporcovi Komunálna poisťovňa, a. s., zaplata sumy 393,24 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody spôsobenej na čelnom skle jej osobného

motorového vozidla kameňom, ktorý bol vymrštený spod kolies iného vozidla. Okresný súd rozsudkom č. k. 17 C 50/2013-144 z 26. júna 2013 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) návrh sťažovateľky v celom rozsahu zamietol. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie. Krajský súd rozsudkom č. k. 6 Co 446/2013-174 z 23. októbra 2013 rozsudok okresného súdu potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľky krajský súd odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil bez toho, aby sa vysporiadal so sťažovateľkou podaným odvolaním a s tam uvedenými skutočnosťami, ako aj bez toho, aby ňou podané odvolanie *„relevantne právne vyhodnotil“*.

Sťažovateľka v sťažnosti zosumarizovala dôvody svojho odvolania proti rozsudku okresného súdu, s ktorými sa podľa jej názoru krajský súd v sťažnosťou napadnutom rozsudku nevysporiadal. V prvom rade poukázala na ničím nepodložený záver okresného súdu namietaný v odvolaní, podľa ktorého kameň, ktorý poškodil jej motorové vozidlo, *„mohol byť odmrštený aj od iného vozidla...“*. Z vykonaného dokazovania pritom podľa sťažovateľky *„nesporne vyplýva, že okrem motorových vozidiel účastníkov škodovej udalosti sa v danom čase na danom úseku cesty nenachádzali iné vozidlá a ani žiadne osoby“*.

Krajský súd sa podľa sťažovateľky nevysporiadal ani s odvolacou námietkou, ktorou sťažovateľka v odvolaní namietala záver okresného súdu o tom, že *„súhlasné vyhlásenia účastníkov škodovej udalosti potvrdené jej svedkom, nie sú dostatočným a relevantným spôsobom zistenia a preukázania vzniku škody“*.

Napokon sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala skutočnosť, že *„v obdobných veciach náhrady škody, ktorá bola zapríčinená odskočenými kameňmi do čelného skla vozidla ako škoda, ktorá bola spôsobená okolnosťou, ktorá má pôvod v prevádzke motorového vozidla rozhodoval senát Krajského súdu v Žiline ako súd odvolací, a to rozsudkom 9Co/31/2012 o prvostupňovom rozsudku Okresného súdu Ružomberok sp. zn.: 9C/96/2011, ako aj rozsudkom sp. zn.: 9Co/424/2011 o prvostupňovom rozsudku*

Okresného súdu Žilina 13C/219/2011. V oboch spomenutých prípadoch súd nárok na náhradu škody navrhovateľom priznal.“. Krajský súd sa podľa názoru sťažovateľky nevysporiadal ani s touto odvolacou námietkou.

Ďalšie pochybenie krajského súdu vidí sťažovateľka v stotožnení sa krajského súdu s nesprávnym právnym posúdením veci okresným súdom, podľa ktorého *„pri náhrade škody v predmetnej súdnej veci v zmysle § 428 OZ, prichádza do úvahy exkulpácia (vyvinenie) poistenca odporcu“*. Tento právny názor konajúcich všeobecných súdov sťažovateľka považovala za mylný, keďže v danom prípade *„škoda bola spôsobená okolnosťou, ktorá má pôvod v tejto prevádzke, tak v zmysle ustanovenia § 428 OZ zodpovedá prevádzateľ vozidla za túto škodu objektívne, a to bez výnimky - teda bez možnosti exkulpácie“*. V rámci argumentácie o nesprávnosti právneho názoru konajúcich všeobecných súdov sťažovateľka poukázala aj na *„Stanovisko Útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska zo dňa 16. 07. 2013“*, podľa ktorého vymrštenie kameňa spod kolies iného motorového vozidla je okolnosť, ktorá má pôvod v prevádzke, pričom krajský súd tomuto nevenoval žiadnu pozornosť.

Záveru oboch konajúcich súdov označila sťažovateľka *„za svojvôľu oboch súdov, čo je priamym ohrozením právnej istoty účastníkov konania a nebezpečným precedensom do budúcnosti“*, a navrhla vo veci rozhodnúť nálezom konštatujúcim, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka tiež žiadala priznať finančné zadosťučinenie vo výške 1 000 € a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za krajský súd jeho predsedníčka listom sp. zn. Spr 265/2014 z 10. júna 2014 a právna zástupkyňa sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu krajského súdu listom zo 4. júla 2014.

Predsedníčka krajského súdu vo svojom vyjadrení poukázala na skutočnosť, že „v predmetnej záležitosti sa jedná takmer výlučne o bezprostredné právne posúdenie záverov súdu“, preto podľa jej názoru nie je možné „zo strany krajského súdu ako inštitúcie (prostredníctvom jeho predsedu) zaujať konkrétne právne stanovisko“. K svojmu vyjadreniu preto predsedníčka krajského súdu pripojila vyjadrenie predsedníčky senátu „6 Co“ krajského súdu, ktoré je „možné považovať aj za vyjadrenie Krajského súdu v Žiline“. V tomto stanovisku predsedníčka senátu uviedla:

„Podľa môjho názoru sa senát odvolacieho súdu v uvedenej prejednávanej veci vysporiadal s námietkami odvolateľky uvedenými v jej opravnom prostriedku v dostatočnom rozsahu. Sťažovateľka namieta porušenie jej práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. ... Senát odvolacieho súdu nespochybňuje, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. V prejednávanej veci (sp. zn. 6Co/446/2013) odvolací súd jasne a zrozumiteľne dal odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany v prejednávanej veci.

Skutočnosti, ktoré namieta sťažovateľka, uvádzala aj v prvostupňovom konaní. Je nadbytočné, aby odvolací súd (pri súčasnej aplikácii ust. § 219 ods. 2 O. s. p.) opakovane uvádzal dôvody, ktoré už raz uviedol súd prvého stupňa, ktoré na základe opravného prostriedku navrhovateľky preskúmal. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa uviedol vo svojom odôvodnení dôvody v dostatočnom rozsahu, ktorými zdôraznil správnosť napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Základom rozhodnutia v danej odvolacej veci bolo neunesenie dôkazného bremena zo strany navrhovateľky a následne podporne boli súdmi oboch stupňov uvedené aj ďalšie dôvody, pre ktoré jej nárok nemôže obstať. Vzhľadom na konkrétne okolnosti každej prejednávanej veci nebolo na mieste, aby sa odvolací súd zaoberal právnym názorom iného senátu toho istého súdu vysloveným v obdobnej veci ani stanoviskom administratívneho orgánu, ktorý nemôže byť preň záväzným.“

Predsedníčka krajského súdu zároveň vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

Právna zástupkyňa sťažovateľky vo svojom vyjadrení k stanovisku krajského súdu uviedla:

„K uvedenému si sťažovateľka dovoľuje poznamenať, že svoju sťažnosť, ktorá smerovala proti rozhodnutiu Krajského súdu v Žiline v žiadnom prípade neodôvodňovala tým, že nebola v konaní úspešná, alebo že by nebolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi, a rovnako ju neodôvodnila ani tým, že sa súd nestotožnil s jej argumentáciou. Podstatou podanej sťažnosti je tá skutočnosť, že najmä Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí žiadnym spôsobom nevysporiadal s námietkami a odvolacími dôvodmi, ktoré sťažovateľka, ako účastník súdneho konania vo svojom odvolaní uviedla a bez náležitého odôvodnenia sa obmedzil len strohé konštatovanie, že sa stotožňuje s názorom a závermi prvostupňového súdu... Sťažovateľka uvádza, že právne relevantnou otázkou v prejednávanej veci bol aj údajný rozpor vo výpovediach účastníkov a svedkov pred prvostupňovým súdom, pričom tento rozpor bol hlavným dôvodom na vydanie rozhodnutia súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu. Napriek námietke, ktorú sťažovateľka, ako účastník konania, uviedla vo svojom odvolaní, sa Krajský súd v Žiline k tomuto rozporu nijakým spôsobom nevyjadril. Taktiež nebolo zo strany odvolacieho súdu vysvetlené, z akých dôvodov sa prvostupňový súd mohol odkloniť od ustálenej judikatúry v obdobných veciach, na ktorú sťažovateľka poukazovala už v rámci prvostupňového konania.“

Právna zástupkyňa sťažovateľky taktiež vyjadrila súhlas s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Podaním označeným ako „Oznámenie o zmene právneho zastúpenia“ z 1. júla 2014, doručeným ústavnému súdu 8. júla 2014 právna zástupkyňa sťažovateľky oznámila ústavnému súdu zmenu právneho zastúpenia. Sťažovateľku v ďalšom konaní bude

zastupovať spoločnosť L&B Legal Services s. r. o., Námestie A. Hlinku 36/9, Považská Bystrica, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Lucia Bušfy.

Ústavný súd vzhľadom na vyjadrený súhlas účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Ústavný súd predovšetkým uvádza, že nie je zásadne oprávnený ani povinný preskúmať a posudzovať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré sú základom ich rozhodnutí. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo napadnutým rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 139/02, I. ÚS 115/02, I. ÚS 44/03, IV. ÚS 292/04).

Podľa judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Každý má právo, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná, platná a účinná právna norma.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či napádaným rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6 Co 446/2013 z 23. októbra 2013 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, k porušeniu ktorých malo podľa názoru sťažovateľky dôjsť tým, že krajský súd sa v odôvodnení rozsudku

nevysporiadal s odvolacou argumentáciou sťažovateľky, ako aj tým, že krajský súd sa rovnako ako v prvom stupni konajúci okresný súd odchyľil od stabilizovanej judikatúry súdov v obdobných veciach, ako bola vec sťažovateľky. Sťažovateľka v tejto súvislosti namieta najmä svojvôľu a neodôvodnenosť rozhodnutia krajského súdu.

Krajský súd napadnutým rozsudkom č. k. 6 Co 446/2013-174 z 23. októbra 2013 potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 17 C 50/2013-144 z 26. júna 2013, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľky na uloženie povinnosti žalovanému zaplatiť sumu 393,24 € z titulu náhrady škody na čelnom skle osobného motorového vozidla sťažovateľky, pričom stotožňujúc sa so závermi okresného súdu svoje rozhodnutie odôvodnil jednak poukázaním na neunesenie dôkazného bremena sťažovateľkou a jednak rozsiahlou právnou argumentáciou poukazujúcou na neexistenciu zodpovednosti za škodu na strane žalovaného.

1. Sťažovateľka prvou sťažnostnou námietkou namietala skutočnosť, že krajský súd sa nevysporiadal s jej odvolacou argumentáciou týkajúcou sa dôkazného bremena, pričom rozhodnutie okresného súdu, ktoré napadla odvolaním, ako aj následné rozhodnutie krajského súdu sú vo svojich záveroch vo vzťahu k dôkaznému bremenu a jeho neuneseniu svojvoľné a arbitrárne.

Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

Zo štandardnej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že presvedčivé a správne vyhodnotenie dôkazov, ako aj náležité odôvodnenie rozhodnutia zabezpečujú vylúčenie ľubovôle súdu pri rozhodovaní. Súd je tiež povinný starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia [§ 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)] musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej (m. m. III. ÚS 36/2010).

Ústavný súd tiež pripomína, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Nevyžaduje sa, aby na každý argument účastníka, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ale ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko, Georgiadis c. Grécko, II. ÚS 67/2013).

Rešpektujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre neustále pripomína, že jedným z kľúčových princípov

spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru a tiež čl. 46 ods. 1 ústavy, je aj právo na náležité súdne odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci, a preto z týchto hľadísk posudzoval ústavný súd aj sťažovateľkou napadnutý rozsudok krajského súdu.

K otázke neunesenia dôkazného bremena sťažovateľkou krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia namietaného rozsudku uviedol:

„Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že okresný súd v prejednávanej veci zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na podklade vykonaného dokazovania dospel ku správnym skutkovým zisteniam a návrh navrhovateľa aj správne právne posúdil. Nakoľko i odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku napadnutého odvolaním zodpovedá kritériám uvedených v ust. § 157 ods. 2 O. s. p., odvolací súd podľa § 219 ods. 2 O. s. p. konštatuje správnosť týchto dôvodov a v podstatných bodoch na ne odkazuje. Súčasne odvolací súd preskúmal i námietky navrhovateľky uvedené v opravnom prostriedku a po ich preskúmaní dospel k záveru, že tieto nie sú dôvodné.“

Okresný súd, na ktorého rozsudok krajský súd podľa § 219 ods. 2 OSP odkázal, k otázke unesenia dôkazného bremena sťažovateľkou v odôvodnení svojho rozsudku uviedol:

«... Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľa, odporcu, výsluchom svedkov, oboznámením sa s pripojenými listinnými dôkazmi a dospel k nasledovným skutkovým zisteniam.

Navrhovateľ zotrval na podanom návrhu a jeho skutkovom odôvodnení a za to, že bola preukázaná príčinná súvislosť medzi vznikom škody a priebehom škodovej udalosti a má zato, že vymrštenie kameňa je okolnosťou, ktorá má svoj pôvod v prevádzke motorového vozidla, a preto exkulpácia v tomto prípade neprichádza do úvahy. Uviedol, že v tom čase vozidlo viedol manžel a na ceste neboli žiadne motorové vozidlá a vzdialenosť medzi vozidlami bola asi 4 m. Videl, že niečo buchlo do skla, sklo sa rozštiepilo dole pri stierači. Pozná vodiča p. [REDAKOVANÉ], pracuje s jej manželom. ...

Odporca zotrval na svojom vyjadrení, žiadal návrh zamietnuť, má zato, že nebol preukázaný kauzálny nexus v danej veci a skalku ležiacu na vozovke považuje za vonkajšiu okolnosť, ktorá nemá pôvod v prevádzke motorového vozidla a žiadal návrh zamietnuť. Poukázal na predložené právoplatné súdne rozhodnutia v obdobnej veci 14C 80/2012 v spojení s rozhodnutím potvrdeným Krajským súdom v Žiline 6Co 468/2012.

Svedok [REDAKOVANÉ] (manžel navrhovateľa) ku skutočnosti nehodového deja uviedol, že v [REDAKOVANÉ] sa zaradil za vozidlo, ktoré išlo pred ním a asi po 20 až 50 m prišiel náraz, rozbilo mu čelné sklo a nešlo za ním žiadne auto a následne začal na vozidlo blikať, a keď zastavilo, spísali záznam o dopravnej nehode a rozišli sa. Poznajú sa, sú kolegovia v práci, v protismere nešli žiadne vozidlá.

Svedok [REDAKOVANÉ] - vodič poisteného motorového vozidla na pojednávaní uviedol, že vozidlo má v dobrom technickom stave, v danej oblasti išiel päťdesiatkou a s vodičom druhého motorového vozidla sú kolegovia. K nehodovému deju uviedol, že boli sami na ceste, pred motorovým vozidlom išiel do 10 m a odbočoval na hlavnú cestu, kde bol posypový materiál - štrk vedľa cesty, išlo o zimné obdobie. Či odskočila skalka od jeho motorového vozidla vidieť nemohol, lebo od výroby sú na jeho motorovom vozidle čierne

sklá a nepostrehol ani moment poškodenia za ním idúceho vozidla. Zastavil až potom, keď začal blinkať na neho vodič za ním idúceho vozidla. Záznam spisoval p. [REDACTED].

Zo záznamu o dopravnej nehode zo dňa 16. 11. 2011 (čl. 7) súd zistil, že v zázname sú uvádzané skutočnosti a to označenie držiteľov a vodičov motorového vozidla (A) Toyota Rav 4, [REDACTED] a vozidla (B) Toyota Avensis, [REDACTED] a podpis zúčastnených s uvedením prasknuté čelné sklo. V zázname nie je špecifikované označenie ako k nehode došlo, kto nehodu zaviniel, bez označenia plániku nehody.

Na tlačive „uplatnenie nároku na náhradu škody“ zo dňa 22. 11. 2011 (čl. 8) súd zistil, že poškodený uviedol dátum a miesto škody 16. 11. 2011 [REDACTED] s popisom, že počas jazdy pred ním idúcemu vozidlu odskočili kamene od zadných kolies do jeho čelného skla, ktoré poškodili; vznik škody nebol šetrený políciou a za vinníka označil vodiča poisteného motorového vozidla ev. č. [REDACTED].

... V danej prejednáwanej veci súd pri rozhodovaní právne posudzoval len ten skutkový stav, ktorý deklarovali účastníci konania a len ten skutkový stav, ktorý účastníci preukázali dôkazmi. Je potrebné poukázať na tú skutočnosť, že bolo na navrhovateľovi, aby už v samotnom žalobnom návrhu riadne popísal skutkový stav, resp. okolnosti, od ktorých odvodzuje svoj nárok a tento následne s dôkazmi preukázal. Súd sa zaoberal opisom priebehového deja v tejto súvislosti musí poznamenať, že nebolo jednoznačne preukázané, že k poškodeniu čelného skla vozidla navrhovateľa došlo práve vymrštením kameňa spod vozidla motorového vozidla poisteného u odporcu. Svedok - vodič poisteného motorového vozidla, ktorý mal poškodenie spôsobiť, takýto priebehový dej ani nezaregistroval a teda všetky tvrdenia navrhovateľa vyplývajú len z jeho vyjadrení resp. vodiča poškodeného motorového vozidla (manžela navrhovateľa), ktorý však podľa názoru súdu nemohol vnímať vymrštenie kameňa, ale len náraz kameňa do čelného skla, pričom vymrštenie spod kolies vozidla poistenca odporcu následne odvodil a nemožno vylúčiť, že kameň mohol byť odmrštený aj od iného vozidla, pričom nehodový stav, ktorý udávali zúčastnené osoby (svedkovia tj. vodiči vozidiel) súd nepovažoval za objektívny, keď výpovede zúčastnených osôb škodovej udalosti boli ovplyvnené ich priateľským a kolegiálnym vzťahom a vzájomnou komunikáciou, pričom na druhej strane pre jednoznačné objektívne zistenie z prípadného nehodového deja tento nezabezpečili

hodnovernými dôkazmi, či už podrobným náčrtom už v zázname z nehody, resp. fotodokumentáciou. Súd je toho názoru, že bez toho, aby mal navrhovateľ akýkoľvek dôkaz o tej skutočnosti, že k poškodeniu - prasknutiu čelného skla jeho motorového vozidla došlo prevádzkou poisteného motorového vozidla u odporcu (medzi vzniknutou škodou a konaním poisteného je vzťah príčiny a následku), zostala jeho argumentácia len v rovine ničím nepreukázaných tvrdení. Sám navrhovateľ nepostupoval v súlade so zásadou, že právo patrí bdelym (pozorným, obozretným, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu svojich práv a sú predvídavi aj čo do možnosti vzniku problémov s preukazovaním kde a ako došlo ku škode a kto za ňu zodpovedá. V konaní nebolo teda jednoznačne preukázané, že škodu spôsobil vozidlom poistenec odporcu.»

Pre účely posúdenia námietky sťažovateľky týkajúcej sa nedostatočného vysporiadania sa krajského súdu s jej odvolacou argumentáciou ústavný súd poukazuje aj na podstatnú časť jej odvolania. Sťažovateľka k relevantnej časti argumentácie okresného súdu vo svojom odvolaní z 19. augusta 2013 uviedla:

«Dôkazným prostriedkom je v zmysle ustanovenia § 125 OSP najmä výsluch svedkov..., listiny..., výsluch účastníkov.

Na pojednávaní, ktoré sa konalo dňa 13. 05. 2013 o 13:00 hod., vykonal súd najprv, ako dôkaz, výsluch navrhovateľa, ktorý vypovedal o okolnostiach škodovej udalosti, pri ktorej došlo k poškodeniu čelného skla motorového vozidla zn. Toyota Avensis, EČV: [REDAKOVANÉ], ktorého je vlastníkom. Okrem iného navrhovateľ odpovedal aj na otázky poverenej zástupkyne odporcu o tom, či boli na ceste v čase škodovej udalosti prítomné aj iné motorové vozidlá, okrem vozidla navrhovateľa a vozidla, ktoré je poistené u odporcu, a ktoré škodu spôsobili. Na tieto otázky odpovedal navrhovateľ jednoznačnou odpoveďou: „Nie, neboli.“

Na tom istom pojednávaní bol na návrh právneho zástupcu navrhovateľ vykonaný aj výsluch svedka predmetnej škodovej udalosti, p. [REDAKOVANÉ] (manžel navrhovateľky), ktorý v čase škodovej udalosti poškodené motorové vozidlo šoféroval. Tento taktiež odpovedal aj na otázky týkajúce sa prítomnosti iných motorových vozidiel v mieste vzniku

škodovej udalosti, pričom taktiež jednoznačne vypovedal, že ani v smere jeho jazdy a ani v protismere sa žiadne iné motorové vozidlá nenachádzali.

Na pojednávaní, ktoré sa konalo dňa 26. 06. 2013 o 10:15 hod., vykonal súd na návrh poverenej zástupkyne odporcu výsluch svedka - účastníka škodovej udalosti, p. [REDACTED], ktorý v čase škodovej udalosti šoféroval motorové vozidlo zn. Toyota RAV 4, EČV: [REDACTED], ktoré išlo pred poškodeným vozidlom navrhovateľa. Na otázku právneho zástupcu navrhovateľa, či bezprostredne po škodovej udalosti svedok súhlasil s priebehom tejto udalosti tento odpovedal: „Áno súhlasil, lebo dookola nebolo žiadne auto a nič nešlo. Boli sme tam sami na tej ceste.“ Na otázku: „V súčasnosti uznávate, že ste boli vinníkom tej udalosti?“, svedok odpovedal: „Ja si myslím, že áno, lebo nebol tam nikto prítomný okrem nás dvoch.“

Prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uvedené výpovede účastníka a svedkov taktiež uvádza (str. 4, 2. a 3. ods.), pričom nevynechal ani vyjadrenia o prítomnosti iných motorových vozidiel v čase vzniku škodovej udalosti na ceste, kde sa táto udalosť stala.

Vzhľadom na skutočnosť, že v čase vzniku škodovej udalosti sa na tomto úseku cesty nenachádzalo žiadne iné motorové vozidlo, čo je nesporne preukázané vyššie uvedenými výpovedami, je absolútne nepochopiteľné tvrdenie súdu, ktoré je ďalej uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku (str. 5, v polovici ods. 6). a ktoré hovorí, že: „nemožno vylúčiť, že kameň mohol byť odmrštený aj od iného vozidla...“

Súd v tomto prípade úplne odignoroval výpovede svedkov škodovej udalosti o jej priebehu a okolnostiach, čo odôvodnil ich údajným priateľským a kolegiálnym vzťahom.

O miere kolegiality a priateľstva, ktoré údajne medzi účastníkmi tejto škodovej udalosti existujú, azda najlepšie vypovedajú opäť iba ich vyjadrenia, ktoré uviedli pri výsluchoch pred prvostupňovým súdom:

navrhovateľ: „On (p. [REDACTED]) pracuje s mojím manželom v práci, a v tom [REDACTED] on býva, my tam máme záhradku, takže sem-tam sa stretávame.“

- p. [REDACTED]: „Ja som mu (p. [REDACTED]) trošku vulgárnejšie povedal, že mi rozbil čelné sklo, reakcia nebola žiadna, len sa na sklo díval.“

- p. ■■■■■: „Sme kolegovia z práce. Z áut sme vyšli von, p. ■■■■■ povedal nemravných pár slov a sme si vyložili doklady a spísali sme záznam o nehode.“

Navrhovateľ má zato, že priateľský vzťah nie je charakteristický vulgarizmami a občasnými návštevami.

Navrhovateľ trvá na tom, že súhlasné vyjadrenie oboch účastníkov škodovej udalosti je úplne relevantným, a v tomto prípade aj jediným možným, spôsobom zistenia a preukázania priebehu a dôsledkov poistnej udalosti. Navyše je potvrdené ďalším svedkom tejto udalosti. V čase vzniku škodovej udalosti sa v jej okolí nenachádzali žiadni iní svedkovia, ktorí by mohli jej priebeh osvedčiť a neexistuje ani žiadny obrazový alebo obrazovo-zvukový záznam tejto škodovej udalosti. Nemožno od každého vodiča motorového vozidla predsa spravodlivo požadovať, aby mal svoje vozidlo opatrené kamerovým systémom.

Vzhľadom na vyššie uvedené je nesporné, že jedinou príčinou poškodenia čelného skla na motorovom vozidle navrhovateľa, je odmrštenie kameňa od kolesa pred ním idúceho motorového vozidla. Týmto je nesporne preukázaný kauzálny nexus medzi príčinou a vznikom samotnej škody. Navrhovateľ zároveň poukazuje na skutočnosť, že odporca počas celého trvania prvostupňového konania nenavrhol vykonať žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali to, že škodová udalosť sa stala inak, ako nesporne vyplýva z vyjadrení účastníkov a svedka tejto udalosti.»

Z pohľadu ústavného súdu treba konštatovať, že porovnaním argumentácie uvedenej v rozsudku krajského súdu (v spojení s rozsudkom okresného súdu) s námietkami, ktoré tvorili obsah odvolania sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu, je potrebné dospieť k záveru, že krajský súd sa skutočne niektorými odvolacími námietkami sťažovateľky nezaoberal, a teda sa s nimi ani nevysporiadal. Ide pritom o námietky takej povahy, ktoré by v prípade, ak by boli vyhodnotené ako dôvodné, mohli mať za následok odlišný konečný verdikt vo veci samej.

Z citovaných častí súdnych rozhodnutí, najmä rozsudku okresného súdu je zrejmé, že okresný súd svoj záver o neunesení dôkazného bremena sťažovateľkou vyvodil výlučne

z interpretácie vykonaných dôkazov, najmä výpovedí účastníkov konania a svedkov. Tieto výpovede okresný súd označil za neobjektívne poukazujúc výlučne na okolnosť, že osoby zúčastnené na škodovej udalosti sú v priateľskom a kolegiálnom vzťahu a vzájomne spolu komunikovali. Okresný súd však v rámci argumentácie svojho záveru o neobjektívnosti výpovedí svedkov a účastníkov konania nepoukázal na jediný rozpor či vzájomný nesúlad v uvedených výpovediach, na prípadný rozpor týchto výpovedí s inými dôkazmi, či na ich prípadnú vnútornú rozpornosť alebo nelogickosť. Rovnako tak žalovaný v priebehu konania nepredložil ani nenavrhol vykonať v zásade žiaden dôkaz spôsobilý spochybniť vierohodnosť výpovedí osôb zúčastnených pri škodovej udalosti, a tým aj jej priebeh. Samotný kolegiálny či priateľský vzťah osôb, ktoré sú účastníkmi alebo svedkami škodovej udalosti, nemôže automaticky spochybňovať vierohodnosť obsahu prednesov týchto osôb, obzvlášť pokiaľ tieto osoby boli pred ich výsluchom riadne poučené podľa § 126 OSP.

Spochybňovanie objektívnosti výpovedí svedkov a účastníkov konania iba na základe ich kolegiálneho alebo iného rodinného či spoločenského vzťahu bez toho, aby vierohodnosť výpovedí spochybňovali aj iné, objektívne zadokumentované skutočnosti a dôkazy, by v prípadoch, kedy jediným dostupným dôkazom je práve iba výpoveď účastníkov konania či svedkov majúcich medzi sebou takýto vzťah, viedlo k nemožnosti uniesť dôkazné bremeno navrhovateľom a zároveň by viedlo k vytvoreniu neakceptovateľnej „prezumpcie nepravdivosti“ svedeckých výpovedí či tvrdení účastníkov konania.

V tejto súvislosti sa potom aj záver okresného súdu o tom, že k odmršteniu kameňa, ktorý poškodil čelné sklo vozidla sťažovateľky, mohlo dôjsť aj od iného vozidla ako od vozidla poisteného žalovaným, javí ako svojvoľný a nemajúci oporu vo vykonanom dokazovaní, keďže svedkovia zhodne uviedli, že sa v mieste a čase vzniku škodovej udalosti žiadne ďalšie vozidlo nenachádzalo. Pokiaľ okresný súd poukázal na objektívnu nemožnosť svedkov vnímať svojimi zmyslami samotné odmrštenie kameňa spod kolesa auta, potom nie je zrejmé, akým spôsobom mal k dokazovaniu prispieť náčrt z miesta nehody alebo fotografický záznam, ktorých absenciu okresný súd sťažovateľke vytkol.

Ústavný súd neopomína potrebu skúmania odôvodnenia rozsudku krajského súdu a odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v ich vzájomnom prepojení. Odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05), keďže prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Aj EŠLP v rozsudku vo veci Helle v. Fínsko (sťažnosť č. 20772/92) z 19. decembra 1997 zdôraznil, že odvolací súd sa pri potvrdení prvostupňového rozhodnutia v zásade môže obmedziť aj na prevzatie odôvodnenia súdu nižšieho stupňa, pričom normatívnym vyjadrením zmyslu uvedeného rozhodnutia EŠLP je v slovenskom právnom poriadku práve § 219 ods. 2 OSP.

Využitie uvedenej možnosti, ktorú pripúšťa judikatúra EŠLP i judikatúra ústavného súdu, je však v prostredí dôsledne uplatňovanej požiadavky potrebnej kvality odôvodnení súdnych rozhodnutí podmienené aj dôvodmi, na ktorých sťažovateľ zakladá svoj opravný prostriedok proti rozsudku prvostupňového súdu. Inými slovami, ak sťažovateľ v opravnom prostriedku prednáša dôvody spôsobilé spochybníť závery súdu prvého stupňa alebo pri rešpektovaní stanovených procesných pravidiel predostrie novú právnu argumentáciu, a takto nastolí otázku z hľadiska poskytovanej súdnej ochrany podstatné, potom sa odvolací súd nemôže obmedziť na konštatovanie, že sa so závermi súdu prvého stupňa stotožňuje. V takom prípade totiž jeho odôvodnenie nedáva potrebné odpovede na všetky podstatné otázky súvisiace s predmetom poskytovanej súdnej ochrany a dostáva sa do konfliktu so základným právom zaručeným čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 507/2013).

Z okolností posudzovaného prípadu ústavný súd vyvodzuje, že odvolacia argumentácia sťažovateľky bola spôsobilá účinne spochybníť závery okresného súdu o priebehu škodovej udalosti, pričom závery okresného súdu sa teda v tejto časti javia ako svojvoľné a arbitrárne, nemajúce dostatočnú oporu vo vykonanom dokazovaní. Keďže krajský súd sa s touto skutočnosťou vo svojom rozsudku nevysporiadal a sťažovateľke ochranu jej základných práv a slobôd neposkytol.

2. Druhou sťažnostnou námietkou sťažovateľka namietala tú časť argumentácie konajúcich súdov, v ktorej tieto konštatujú, že vymrštenie kameňa alebo iného predmetu ležiaceho na vozovke nie je okolnosťou, ktorá má pôvod v prevádzke podľa § 428 Občianskeho zákonníka, a teda do úvahy v danom prípade prichádza exkulpácia vodiča motorového vozidla, spod kolies ktorého bol kameň vymrštený. Vychádzajúc z tohto právneho názoru potom vo veci sťažovateľky konajúce všeobecné sudy zhodne konštatovali, že v konaní nebolo preukázané porušenie povinností poistenca žalovaného, a teda nemôže byť daný dôvod zodpovednosti za vznik škody.

Vo vzťahu k takto formulovanému právnenému názoru konajúcich súdov sťažovateľka namietala okrem jeho nesprávnosti aj jeho rozpor s rozsiahlou judikatúrou iných súdov v totožných veciach, ako aj s rozhodovaním iných senátov krajského súdu. Sťažovateľka poukázala tiež na stanovisko Útvary dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska zo 16. júla 2013, ktoré síce nie je pre rozhodovanie všeobecných súdov záväzné, ale jeho obsah potvrdzuje argumentáciu sťažovateľky o zjavnej arbitrárnosti záverov konajúcich súdov v jej veci. Sťažovateľka napokon v tejto súvislosti namieta aj skutočnosť, že svoj odklon od stabilnej judikatúry konajúce sudy dostatočným spôsobom nevysvetlili a krajský súd nereagoval na jej v tejto súvislosti uplatnené odvolacie námietky.

Krajský súd k otázke právneho posúdenia zodpovednosti za škodu spôsobenú na čelnom skle motorového vozidla kameňom vymršteným spod kolies iného motorového vozidla v namietanom rozsudku uviedol:

«Právna argumentácia prezentovaná okresným súdom a vyjadrená v dôvodoch napadnutého rozhodnutia vyčerpávajúcim spôsobom vyjadrila podstatu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a zodpovedala na všetky námietky navrhovateľky vyjadrené v konaní pred prvostupňovým súdom i v podanom odvolaní. Z vykonaného dokazovania pred okresným súdom vyplýva, že motorové vozidlo navrhovateľky sa približovalo k vozidlu svedka [REDAKOVANÉ], ktoré nebolo špeciálne upravované a svedok ako vodič sled udalosti spôsobujúcich nehodu ani neregistroval, ale len prijal tvrdenie navrhovateľky (resp. jej manžela [REDAKOVANÉ], ktorý viedol

v predmetnom čase uvedené motorové vozidlo), a teda nemohol udalosti predísť ani pri všetkom možnom úsilí, ktoré je možné od neho požadovať. Ak si teda vodič [REDACTED] riadne plnil svoje povinnosti vodiča motorového vozidla ako účastník cestnej premávky, t. j. povinnosť pohybovať sa na ceste tak, aby nebránil ostatným účastníkom v premávke nedôvodne pomalou jazdou a viesť vozidlo pri krajnici, nebolo možné odmršteniu kameňa predísť. Nešlo totiž o znečistené pneumatiky, ani absenciu „zásterok“, nevhodnú jazdu, pričom navrhovateľka tieto skutočnosti v konaní ani netvrdila. Hoci svedok [REDACTED] nerozporoval tvrdenie navrhovateľky v konaní, sám uviedol, že iba prijal jej tvrdenie o tom, že kameň, ktorý spôsobil škodu na jej motorovom vozidle, bol vymrštený spod kolies vozidla, ktoré on v čase predmetnej škodovej udalosti riadil. Sám sa venoval riadeniu svojho motorového vozidla a vymrštenie kameňa spod kolies svojho motorového vozidla ani nezaregistroval. Ani odvolací súd nezistil ďalší predpoklad vzniku škody, a to porušenie povinnosti vodiča [REDACTED], pričom bez porušenia povinnosti nemôže byť daný dôvod zodpovednosti za vznik škody, a to ani pri objektívnej zodpovednosti „za výsledok“. Navrhovateľka v konaní vôbec netvrdila porušenie povinností vodiča [REDACTED], tvrdila len vznik škody a konanie [REDACTED]. Keďže nebolo v silách vodiča [REDACTED] zabrániť takejto udalosti a z dôvodu, že udalosť nie je priamo spôsobená okolnosťami v prevádzke motorového vozidla, okresný súd postupoval správne, keď návrh navrhovateľky v celom rozsahu zamietol.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu vymrštenie kameňa alebo iného predmetu ležiaceho na vozovke (za predpokladu, že jeho umiestnenie na vozovke nie je následkom činnosti daného motorového vozidla) spod pneumatiky prechádzajúceho vozidla nie je okolnosťou, ktorá má pôvod v prevádzke. Vymrštenie kameňa totiž predstavuje skutočnosť, ktorá je vyvolaná zvláštnou povahou prevádzky, nie však priamo prevádzkou vozidla alebo okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. V danom prípade vo vzťahu k okolnostiam, ktoré majú pôvod v prevádzke chýba priama príčinná súvislosť, pretože sa nejedná o priamy následok dvoch súvisiacich javov, ale len sprostredkovaný následok, v ktorom odovzdaná kinetická energia je jednou z príčin vymrštenia predmetu z vozovky. Príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou je základným predpokladom, ktorý by musel byť splnený bez ohľadu na to, či ide o povinnosť za náhradu škody vyvodzovanú

zo zodpovednosti založenej na princípe zavinenia alebo na základe objektívnej zodpovednosti. Vzťah príčiny a následku musí byť pritom bezprostredný (priamy). V danom prípade prevádzka vozidla pôsobila priamo na predmet ležiaci na vozovke, kameň či skalku, ktorá následkom pôsobenia vozidla sa uviedla do pohybu a až samotná skalka, teda odmrštený predmet spôsobil škodu. Pri predmete, ktorý spôsobil škodu poškodením čelného skla na automobile idúcom za takýmto vozidlom, sa nejedná o súčasť vozidla alebo jeho nákladu, ktoré vymrštenie kameňa spôsobilo. Z uvedených dôvodov v súdnej veci prichádza do úvahy exkulpácia (vyvinenie) poistenca odporcu. Odvolací súd tiež nezistil ďalší predpoklad vzniku škody, a to porušenie povinností poistenca odporcu, pričom bez porušenia povinnosti nemôže byť daný dôvod zodpovednosti za vznik škody, a to ani pri objektívnej zodpovednosti „za výsledok“. Ak si vodič [REDAKOVANÉ] riadne plnil svoje povinnosti vodiča motorového vozidla ako účastník cestnej premávky, t. j. povinnosť pohybovať sa na ceste tak, aby nebránil ostatným účastníkom v premávke nedôvodne pomalou jazdou a viesť vozidlo pri krajnici, nebolo možné odmršteniu kameňa predísť. Nešlo totiž o znečistené pneumatiky, ani absenciu „zásterok“, nevhodnú jazdu, čo navrhovateľka v konaní ani netvrdila.

Úvaha okresného súdu v prejednávanej veci nebola ľubovoľná, ale vychádzala z dostatočne zisteného skutkového stavu a zodpovedala skutočnostiam, ktoré boli v dokazovaní zistené, vyhodnotenia a závery okresného súdu neboli v rozpore s tým, čo bolo v konaní preukázané, a ani v rozpore s formálnou logikou. Naviac, okresný súd výsledky hodnotenia dôkazov zahrnul aj do odôvodnenia napadnutého rozsudku a v súlade s § 157 ods. 2 O. s. p. dostatočne vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za rozhodné, preukázané a z ktorých dôkazov vychádzal, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Odvolací súd poukazuje na to, že právna úprava neurčuje ako má súd dôkazy hodnotiť, uvádza len, že súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, tak aby bola súčasne dodržaná právna úprava, formálna logika a aby rozhodnutie, respektíve jeho odôvodnenie, vychádzalo a opieralo sa o zistený skutkový stav, čo v danom prípade bolo splnené. Z vyššie uvedených skutočností vyplýva neunesenie dôkazného bremena navrhovateľky v tomto súdnom konaní. Okresný súd v prejednávanej veci na základe vykonaného dokazovania zistil správne skutkový stav

a následne vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v ust. § 132 O. s. p. a aj správne vo veci rozhodol.»

Okresný súd v rozsudku č. k. 17 C 50/2013-144 z 26. júna 2013 k otázke zodpovednosti za škodu uviedol:

„Podľa názoru súdu, že aj keby nepochyboval o tom, že opis skutkového deja zodpovedá skutočnosti a mal ho za preukázaný, nebola by daná zodpovednosť poistenca odporcu a tým aj povinnosť odporcu plniť za poisteného zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Súd má za to, že v danom prípade príčinou vzniku škody bola okolnosť, ktorá pôsobí mimo prevádzky dopravného prostriedku a ktorá je navyše neočakávaná (v danom prípade nepredvídateľná). Zbavenie sa zodpovednosti prevádzateľa prichádza do úvahy, ak síce vznik škody súvisel s okolnosťami, ktoré majú svoj pôvod v prevádzke dopravného prostriedku, avšak bezprostrednou príčinou vzniku škody bola iná okolnosť, ktorú nemožno objektívne predvídať, a tým ani škode zabrániť. V súvislosti s objektívnou predvídateľnosťou a možnosťou zabrániť vzniku škody je v praxi predmetom sporu škoda spôsobená kameňom vymršteným spod kolesa idúceho motorového vozidla. Niet sporu, že ide o škodu spôsobenú okolnosťou, ktorá má pôvod v prevádzke motorového vozidla (najmä v dôsledku rýchlosti vozidla) a v danom prípade preto súd zvážil i možnosť liberácie prevádzateľa s poukazom na to, že nie je možné objektívne predvídať, že na ceste sa môže nachádzať kameň (štrk) a teda v danom prípade vo vzťahu k okolnostiam, ktoré majú pôvod v prevádzke motorového vozidla, chyba priama príčinná súvislosť, pretože sa nejedná o priamy následok. Príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou je základným predpokladom, ktorý musí byť splnený bez ohľadu na to, či ide o povinnosť k náhrade škody vyvodzovanú zo zodpovednosti založenej na princípe zavinenia alebo na základe objektívnej zodpovednosti a vzťah príčiny a následku musí byť bezprostredný (priamy). V danom prípade prevádzka motorového vozidla pôsobila priamo na predmet ležiaci na vozovke, ktorá následkom pôsobenia vozidla sa uviedla do pohybu a až samotný odmrštený predmet spôsobil škodu. Preto v danej veci prichádza do úvahy exkulpácia, teda vyvinenie sa odporcu a teda ak bol vozidlom poisteným u odporcu vymrštený kameň, vodič škode objektívne zabrániť nemohol ani vynaložením všetkého úsilia,

ktoré je možné od neho požadovať; nie je možné požadovať od vodiča väčšie úsilie na odvrátenie škody ako jazdiť primeranou rýchlosťou, ani požadovať, aby sústredil pri jazde svoju pozornosť na každý kamienok na ceste, ktorý by vo väčšine prípadov ani nespozoroval a snažil sa mu vyhnúť, pretože to je objektívne nemožné. Súd mal z vyjadrení zistené, že poistené vozidlo sa pohybovalo povolenou rýchlosťou, na vozidle od výroby sú čierne sklá a vodič ani nepostrehol odmrštenie predmetu (kamienok) a teda odporca ani neporušil žiadnu zo svojich povinností. Z dôvodu, že udalosť nie je priamo spôsobená okolnosťami v prevádzke motorového vozidla, pričom škode vodič nemohol zabrániť ani pri vynaložení všetkého možného úsilia, ktoré možno spravodlivo po ňom požadovať, preto súd návrh navrhovateľa zamietol.

V tejto súvislosti záverom súd poukazuje na rozhodnutie 14C 80/2012 v spojení s potvrdzujúcim rozhodnutím Krajského súdu v Žiline uznesením 6Co 468/2012 zo dňa 27. 3. 2013 v obdobnej právnej a preto súd z citovaného právoplatného rozhodnutia v obdobnej veci pri svojom rozhodnutí vychádzal; napokon, povinnosť súdu rozhodovať v obdobných veciach rovnako a v prípade odklonu od judikatúry, povinnosť uviesť dostatočné a presvedčivé dôvody pre tento odklon, jednoznačne vyplýva aj z požiadaviek právnej teórie.“

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované. Za diskriminačný možno považovať taký postup, ktorý rovnaké alebo analogické situácie rieši odchylným spôsobom, pričom ho nemožno objektívne a rozumne odôvodniť (napr. IV. ÚS 14/07).

Podľa názoru ústavného súdu ak súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a môže tým porušiť aj právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (nález sp. zn. III. ÚS 192/06).

Sťažovateľka vo svojom odvolaní poukázala na viacero rozhodnutí iných senátov krajského súdu, v ktorých bolo vyslovené zásadne odlišné stanovisko ako v rozhodnutí namietanom sťažnosťou na ústavnom súde (sp. zn. 9 Co 31/2012, sp. zn. 9 Co 424/2011). Ústavný súd sa oboznámil s rozhodovacou činnosťou krajského súdu v obdobných veciach, ale tiež s rozhodovacou činnosťou iných súdov v súvislosti s poškodením čelného skla motorového vozidla kameňom vymršteným spod kolies iného motorového vozidla a zistil, že závery krajského súdu prezentované v namietanom rozhodnutí sa zásadným spôsobom odchyľujú od rozhodovacej praxe všeobecných súdov (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5 Cob 45/2013 z 26. novembra 2013, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11 Co 137/2013 zo 16. septembra 2013, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14 Co 153/2013 z 20. januára 2015), ktorá sa jednoznačne zhoduje v názore, že vymrštenie kameňa alebo iného predmetu ležiaceho na vozovke spod pneumatiky prechádzajúceho vozidla je okolnosťou, ktorá má pôvod v prevádzke, a teda okolnosťou, pri ktorej podľa § 428 ods. 1 prvej vety Občianskeho zákonníka neprichádza do úvahy exkulpácia.

Z obsahu odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu je možné celkom jednoznačne ustáliť, že krajský súd nereagoval na opačné rozhodnutia iných senátov samotného krajského súdu predložené sťažovateľkou v jej odvolaní, a teda sa ani v tomto prípade v dostatočnej miere nevysporiadal s časťou zásadných odvolacích námietok. V preskúvanom prípade je problém nedostatočného odôvodnenia previazaný s problémom jednotnosti rozhodovacej činnosti, pretože krajský súd sa hlavne nevysporiadal s tým, že v obdobnej veci bolo už rozhodnuté odlišne. Krajský súd by z hľadiska práva na spravodlivý proces mohol rozhodnúť odchyľne, ak by svoj právny názor presvedčivo odôvodnil, čo by však musel urobiť v kontraste s odchylnými rozhodnutiami iných senátov krajského súdu či iných všeobecných súdov. Krajský súd tak neurobil, a tak nenaplnil požiadavky ústavného práva na spravodlivý proces.

Absenciu tejto časti argumentácie zo strany krajského súdu potvrdzuje napokon aj stanovisko predsedníčky konajúceho senátu krajského súdu, s ktorým sa krajský súd

v plnej miere stotožnil a v ktorom táto konštatuje, že „*vzhľadom na konkrétne okolnosti každej prejednávanej veci nebolo namieste, aby sa odvolací súd zaoberal právnym názorom iného senátu toho istého súdu vysloveným v obdobnej veci...*“.

Vo vzťahu k samotnému obsahu právneho názoru krajského súdu, ktorým sa tento odklonil od stabilizovanej judikatúry súdov v obdobných veciach, napokon ústavný súd poukazuje na stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Cpj 5/2014 z 3. júna 2014, podľa ktorého „*Aj škoda spôsobená na čelnom skle motorového vozidla kameňom alebo iným predmetom vymršteným kolesom iného motorového vozidla je škodou, ktorá bola spôsobená okolnosťou majúcou pôvod v prevádzke; zodpovednosti za túto škodu sa podľa § 428 veta prvá Občianskeho zákonníka nemožno zbaviť.*“. Z ďalšieho obsahu citovaného stanoviska najvyššieho súdu tiež možno zistiť, že najvyšší súd svoje stanovisko prijal práve v reakcii na rozhodnutia senátu „6 Co“ krajského súdu, ktorého právny názor na otázku povahy škody pôsobenej kameňom vymršteným spod kolies iného motorového vozidla bol v rozhodovacej praxi všeobecných súdov ojedinelý.

Sumarizujúc jednotlivé uvedené závery ústavný súd konštatuje, že krajský súd vo svojom rozhodnutí nereagoval náležitou odpoveďou na všetky sťažovateľkou nastolené námietky majúce zároveň relevantný charakter. Na všetky podstatné otázky, ktoré v okolnostiach prípadu sťažovateľky mali byť zodpovedané, nebola odpoveď zo strany krajského súdu poskytnutá. V súlade s tým je potom potrebné konštatovať, že krajský súd sťažovateľke neposkytol náležitú súdnu ochranu v intenciách čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že z dôvodu takéhoto nedostatku odôvodnenia súdneho rozhodnutia došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu opätovne prerokovať odvolanie sťažovateľky a v rámci tohto prerokovania sa dôsledne sa vysporiadať s odvolacími dôvodmi uvedenými sťažovateľkou v odvolaní podanom proti prvostupňovému rozsudku okresného súdu. Taktiež bude úlohou krajského súdu ústavne súladným spôsobom vysporiadať sa so zjednocujúcou judikatúrou najvyššieho súdu uvedenou v stanovisku občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Cpj 5/2014 z 3. júna 2014.

V súlade s § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde sa ústavný súd tiež zaoberal žiadosťou sťažovateľky o priznanie finančného zadosťučinenia. Sťažovateľka požadovala finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd však finančné zadosťučinenie sťažovateľke nepriznal, pričom vychádzal z toho, že okrem vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľky sa v tomto konaní náprava dosiahne najmä zrušením napadnutého rozhodnutia krajského súdu a vrátením veci na ďalšie konanie.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľka žiadala úhradu trov konania v sume 340,90 € za dva úkony právnej služby a dvakrát režijný paušál vrátane DPH.

Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania pred ústavným súdom z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátskou kanceláriou, a to vo výške 340,90 €. Ústavný súd priznal tieto trovy aktuálnemu právnenému zástupcovi sťažovateľky, keďže tento podľa „*Oznámenia o zmene právneho zastúpenia*“ z 1. júla 2014 vstúpil do všetkých práv a povinností pôvodného právneho zástupcu sťažovateľky.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2014 je 134 € a hodnota režijného paušálu je 8,04 €.

Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2015